

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei

Pe 6 luni . . . 20 Lei

Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Momente.

Serbarea istorică a Blajului nostru, ridică, cu putere elementară, în fața românismului întreg: problema viitorului acestui neam. Ca orice serbare, ziua de 3/15 Maiu nu este și nu poate fi o simplă comemorare, oricât de impozantă, a unui trecut vrednic de a fi reînviat, ci, tocmai prin această reînviere a momentelor cari intrupează o rodnică gândire a trecutului, este și trebuie să fie pentru viitorul nostru un far de lumină și un izvor de viață. Clipele înălțătoare, de o atât de înaltă semnificație pentru sufletul întregului neam, cari s'au succedat în această ziă pe pământul Blajului, sfințit de suferințele unei adevărate săptămâni a patimilor, sunt clipe cari, desvelind pentru un moment bogăția nesecată cuprinsă în ideea libertății, prevestiau cu glas de proroc infalibil învierea noastră cea mare. Și dacă trecutul acesta nu putem să-l privim fără duioșia, care ne scoate o lacrimă de bucurie pe geană, reînvierea lui din zile de praznic, cum este și aceasta, trebuie să coboare în inimile noastre înfrățite în hora cea mare a libertății depline, îndemnuri curate de muncă intelectuală, prin care să asigurăm pe vece rodul jertfelor noastre fără de seamăn.

* * *

Un alt moment de bucurie și praznic, dar în aceeași vreme și temei bogat de cele mai frumoase nădejdi pentru viitorul țării noastre întregite, este: căsătoria prințului Carol. «Dinastia nu este numai succesiunea regilor cari ocupă tronul — ne-o spune atât de frumos d. Iorga, — ci toți membrii familiei regale, și între ei moștenitorul care cea mai însemnată sarcină, cum și cea mai grea datorie. Prin el în adevăr ceva din viitorul care va sosi la ceasul lui, pătrunde în prezentul fiecărei domnii». Și cum iubitul nostru prinț de coroană poate fi socotit, cu drept cuvânt, ca o minunată sinteză a aspirațiilor neamului nostru, legăturile sale de familie cu principesa Elena a Greciei, ne îmbie o garanță sigură, că centrul vieții noastre de stat, dinastia, va fi nu numai cap și lumină, ci și inimă care răspândește în juru-i viață.

* * *

Sub raportul vieții neamului nostru, strigătul de durere al «societății Principele Mircea»: Ne mor copiii! este o pată, pe care trebuie să o scoatem din mândra noastră haină de sărbătoare cu orice mijloace. Țara are nevoie de cât mai multe brațe muncitoare; golul rămas pe urma celor optute de mii, cari prin jertfa lor de sânge ne-au scos la ziua minunată a învierii, trebuie neapărat umplut cât mai fără zăbavă. Dragostea noastră pentru cei adormiți, nu poate deci să nu ne silească, să asigurăm viața celor ce-au rămas după dânsii. Inițiativa nu ne lipsește, ea face chiar congrese în scopul acesta și atunci poate nu e riscat să credem că nu va lipsi nici sprijinul nostru al tuturor. E vorba de viața neamului, de binele țării! Și pentru ea: trebuie să intrăm cu toții în tranșee — împotriva morții copiilor.

Blajul de ieri și de mâine.

— Din prilejul serbării naționale de 3/15 Maiu. —

de Prof. Dr. Alexandru Rusu.

Oraș de veche cultură românească, răspândită sub aripile ocrotitoare ale bisericii române unite cu Roma, Blajul este simbolul însuși al acestei biserici.

Așa a fost în trecut și așa trebuie să rămână și'n viitor.

Trecutul lui este o carte deschisă și pe paginile acestei cărți e scrisă istoria neamului însuși. Clipele de bucurie și de înălțare sufletească, cari până bine de curând ne-au fost hărăzite atât de puține, se strecoară sfoase pe aceste pagini scrise cu lacrimi, mai mult de durere, alături de anii și chiar veacurile de obidă și jale. Dar oricât de multe ar fi acestea, și oricât am simți noi trupește povara acestei istorii, sufletul neamului nostru, o spunem cu adevărată mândrie, nu vom găsi frânt și umilit în mijlocul acestor necazuri. Și aici, îl surprindem acela care înțește în tremurul de fericire și'n lacrima de bucurie a puținelor clipe senine ale acestui trecut.

Sub acest raport, *Blajul de ieri* se ridică nespus de mult peste oricare alt centru al vieții românești din fosta monarhie austro-ungară. Asupra nici unui centru nu s'a lăsat mai grea apăsarea celor ce voiau sufletul neamului nostru, dar în schimb, este tot atât de adevărat, că nicăiri nu se pot remarca atâtea momente de românească simțire ca tocmai în acest Blaj al luminei creștine.

Începând cu acel Inocențiu Klein, primul episcop al bisericii noastre cu reședința în Blajul întemeiat de dânsul, acest întâiu apostol martir, cu graiu de arhanghel binevestitor al libertății noastre depline, și până la toamna anului de izbăvire, 1918, aici în Blajul acesta s'a concentrat parecă întreagă puterea sufletului îndârjit al neamului nostru, care după ce în repetite rânduri, a făcut să răsbată până în cele mai ascunse văi ale țării zureitul sinistru al lanțurilor de cari voia să se scape, a ajuns în urmă să se poată bucura în tihnă de roadele luptelor sale de veacuri.

Pentru a ilustra acest adevăr ar trebui să transcriem aici tot ce s'a scris până acum în această privință. Dar nimeni n'o cere, căci lumea ne știe. Ajunge, să ne provocăm numai la ceea ce a însemnat pentru trezirea și luminarea conștiinței românești a întregului nostru neam: pleiada ilustră de clerici uniți, cunoscută sub numele de „luciferi ai Blajului” și ca un al doilea sîmbure de viață: ceea ce a fost Blajul pentru mișcările anilor de revoluție 1848—9. Praznicul zilei de mâine, 3/15 Maiu, va reînvia și el o parte, desigur foarte însemnată, poate cea mai de frunte, dar totuși numai o parte din ceea ce a fost Blajul pentru pregătirea noastră a tuturor la ziua cea mare a învierii de obște...

Dar acest Blaj este însuși biserica noastră unită cu Roma. Trecutul Blajului este trecutul acestei biserici. Iar mândria ce ne poate stăpâni ca Blajeni pentru omagiul ce neamul întreg vine să-l pună la picioarele orașelului nostru, este mândria conștiinței curate a acestei biserici, de luciul și strălucirea căreia se restrâng toate săgețile înveninate, cari se aruncă, cu gânduri haine, asupra inimei noastre.

Și ceea ce a fost Blajul de ieri, trebuie să fie și *Blajul de mâine*. Ca ieri, biserica noastră preocupată, uneori poate chiar peste măsură, de latura românească a sufletului nostru, a jertfit bucuros în scopul acesta foarte multă energie, care plasată în altă direcție ar fi adâncit în chip fireesc conștiința principiilor legii sale creștine. Dar dacă a făcut-o, desigur în detrimentul unei refaceri de această natură, cine-i va putea imputa păcatul acesta! El nici nu este un păcat. Este mai curând dovada inteligerii superioare a faptului, că pentru a putea lucra în ogorul binecuvântat de Mântuitorul, trebuia întâiu creată acea atmosferă de liniște și pace, pe care abia prin libertatea câștigată acum de curând am ajuns-o. De acum înainte biserica română unită cu Roma papală, prin care ne înfrățim și după lege cu celelalte neamuri latine, conștie în cea mai deplină măsură de menirea istorică care-i revine întru a doua și adevărata încreștinare a neamului nostru, își va da toată silința — o jurăm acum cu prilejul acestor minunate zile de praznic! — să coboare în sufletul lui umezeala și căldura necesară pentru a rodi, spre binele său și spre mărirea veșnicului Dumnezeu, roada insușită dorită de Celce a făcut din Blaj un centru de apostolie creștină.

În felul acesta va căuta Blajul de mâine să se facă vrednic de Blajul de ieri și chiar să-l întrecă! Puterea lui viitoare, ca și cea din trecut, este în ajutorul lui Dumnezeu, în care punându-și încrederea poate să spună fără de teamă: „In tine, Doamne am, sperat, nu mă voi rușina în etern!”

Programul serbărilor de 3/15 Maiu.

Ora 6. Muzica anunță serbările, percurgând străzile principale.

Ora 8^{1/2}. Serviciu divin în catedrală. Va cânta corul școlii normale.

Ora 10. Ieșire la «piatra libertății». Cântec național. Va vorbi p. Dr. Victor Macaveiu canonic.

Ora 11. Incununarea mormântului prefectului din 48 Axente Sever. Va vorbi d. prof. Alexandru Lupeanu, fost deputat.

Ora 12. Adunarea pentru popor în fața catedralei. Va vorbi d. prof. Dr. Alexandru Rusu, fost deputat, fost secretar general la resortul cultelor. — Apoi horă națională.

Ora 15. Exerciții de gimnastică ale elevilor și elevelor de liceu.

Ora 17^{1/2}. Concert în sala de gimnastică aranjat de dl prof. H. Heltmann.

Ora 21. Petrecere de vară în sala de gimnastică. Biletele pentru concert se pot cumpăra la casă (cancelaria prof. a școlii normale) Sâmbătă dela orele 17—19 și Duminică dela orele 15—17.

In jurul încoronării fixate pentru toamnă la Alba-Iulia s'au pornit discuții cari poate să determine cercurile competente la o amânare a acestui act, ori cel puțin la o modificare a programului cunoscut până acum. Ea se învârtă mai cu seamă în jurul bisericii de încoronare, care — operă monumentală cum neapărat trebuie să fie — este aproape exchisă să poată fi terminată până în Septembrie. Se spune deci, că încoronarea trebuie amânată până când lucrurile se vor termina cu răgazul convenit, ori atunci — dacă motive de ordin politic ar pretinde aceasta dată — să se facă încoronarea în fața unui altar improvizat, în jurul cărui se va ridica apoi cu timpul monumentală clădire, care să fie un vrednic simbol al ideii cuprinse în actul încoronării regelui tuturor Românilor.

Chestiunea mai are însă și o altă latură, mult mai însemnată. Se excepționează anume ideea reproducerii, în orice formă, a bisericii domnești din Târgoviște. Ca orice monument de artă, această biserică din veacul XVI, are timbrul veacului în care s'a clădit, potrivit-se, pe deasupra, singur în cadrele mediului în care este așezată. Or, aceste cadre naturale nu pot fi vrăjite de mână omenească în cetatea dela Alba-Iulia, și chiar să se poată, cel mai elementar simț artistic ne spune, că actul încoronării la 1921 a unui rege al Românilor din toate provinciile unite, nu ar trebui să se poată face decât într'o clădire mult, foarte mult, deosebită de oricare din sanctuarele României întregite.

România nouă nu este și nu trebuie să fie vechiul regat, și de aceea încoronarea iubitului nostru rege, eredem și noi, că nu se va putea face în biserică din Târgoviște, chiar dacă aceasta se va muta la Alba-Iulia. Ori poate totmai pentru aceea!

„Povârniș primejdios“. Așa se întitulează un articol cursiv din fruntea ultimului număr (218) al gazetei liberale din Cluj. Supărată pe noi pentru motivul, că nu am înțeles să fim chiar pe placul partidului care a ridicat asupra bisericii noastre întreagă campania dusă pe tema concordatului, crede că poate să constate, fără a se teme de situația ridicolă în care ajunge, că organul nostru, „buna gazetă care era odinioară Unirea din Blaj“, este într'o vădită decădere. — Și asta precis din momentul de când are în frunte o nouă conducere. Și fiindcă are sentimentul că prin aceasta „se ruinează însăși temelia bisericii“ (bineînțeles a bisericii române unite!), recheamă „Unirea“ — cât mai e vreme! — la „vechea și buna tradiție, pe care ar saluta-o cu nespūsă mulțumire“.

O credem pe cuvânt și-i mulțumim pentru dragostea mare ce s'a trezit să ni-o poarte, dorim însă să știe că dela drumul ce-am apucat nu avem nici un motiv de-a ne abate. Nu batem drumul politicii nici unui partid, dar angajându-ne în serviciul militant al sfintei Uniri, ne va găsi în față oricine va îndrăzni să atace interesele bisericii noastre, pe cari le socotim înfrățite pe veci cu interesele mari ale neamului însuși. Nu atăcăm pe nimeni, cum am spus-o mereu și cum, iată, o spunem de nou, — respingând cu toată tăria odioasa ofensă că „am asmuți la luptă confesională“ —, dar ne vom apăra împotriva oricui, fiindcă am jurat pe aceasta ca preoți ai legii creștine.

Tot ce mai dorim este, ca cuvintele acestea să fie ascultate din partea dd. dela Cluj: „cu sfințenia unei predici rostite din amvon“. Și atunci, sperăm să ne putem înfrăți chiar și cu — „Infrățirea“.

„Cultura poporului“. Așa se cheamă noua societate, de felul vechei noastre Asociații din Sibiu, pornită la Cluj pentru a promova cultura pe care și-a scris-o pe frunte. Fără a fi înțeles vreodată adevărata necesitate care a scos-o la suprafață, când se putea lucra doar așa de bine în cadrele vechei organizații, care prin trecutul ei de muncă cinstită în vre-

muri grele, a dat dovada că nu se va înjuga nici odată la carul politic al vre-unui partid — am urmărit totuș cu simpatie primele ei manifestări.

Incepând cu ziua de 1 Maiu c. societatea scoate însă și o gazetă, care poartă acelaș nume. Este o gazetă săptămânală tipărită la „Cartea Românească“ a liberalilor, o gazetă mare (numărul 2 a ieșit pe 12 pagini!), căreia îi dă, se vede, mâna, să nu se uite la banii ce-i cheltuește. Ea nu ni-s'a trimis, deși meritam poate această atenție, ca un organ care de peste treizeci de ani face și ea un fel de cultură a poporului. Nu asta ne supără însă, fiindcă, în sfârșit, oricine se aranjează cum află de bine. Ne supără *insulta* ce ni-se aduce în ultimul număr (din 8 Maiu c.), și care nici nu privește această gazetă, ci Blajul întreg și biserica noastră întreagă. Căci ce alta înseamnă cuvintele, că „îndemnurile lui Barițiu din 48 la Unire... nu trebuiau să le mai tulbure nici țezuiții, nici misionarii Strigonului și nici agenții națiunilor străine, chiar și când s'ar îmbrăca cu vesminte de episcopi sau de preoți românești?“ Și asta chiar acum și chiar în legătură cu serbările noastre din Blaj!

Or, noi avem convingerea, că biserica noastră (la care singur se poate aplica această aluzie), episcopii și preoții uniți, n'au fost nici când misionarii Strigonului maghiar și cu atât mai puțin agenții națiunilor străine! Aceștia vor putea fi găsiți mult mai ușor pe aiurea.

Respingem deci cu indignare atari ieșiri nesocotite și ne permitem doar observarea, că nu înțelegem cum se pot tipări atari șire alături de scrisul alor doi preoți uniți și într'un număr care are în frunte un articol al M. S. Regina Maria. D. Vintilă Petala, afirmative un secretar al legațiunii române — la Vatican (!), autorul delicatețelor diplomatice de mai sus, ar putea să ne-o spună. I-o cerem!

Ce-1 cu Sanlu? Ne speriasem, se vede, zadarnic. Reclama de bălcu cu „povestirea emoționantă a unor întâmplări sbuciumate cuprinsă în romanul lui Artzibacew“ din „Gazeta Ardealului“, încrestată de noi în numărul din 16 Aprilie s'a redus aproape la zero.

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Ultima serbare a zilei de 3/15 Maiu (1876).

de Ioan F. Negruțiu.

Crescută în tradiția celui mai elevat și mai curat naționalism, tinerimea dela școlile din Blaj, serba pe vremuri totdeauna cu mare însuflețire ziua de 3/15 Maiu, această principală zi de serbătoare națională a Românilor de sub stăpânirea ungurească.

Ultima serbare de această natură, ținută sub regimul maghiar, a fost cea din 1876. Înălțătoare, ca toate câte i-au premers, începând dela acel 48 ale cărui fapte mărețe se prăznuiau în această zi, serbarea din anul 1876 crește în importanță tocmai prin împrejurarea că a fost cea din urmă manifestare de 3/15 Maiu, îngăduită de stăpânirea străină de sufletul și aspirațiile neamului nostru. Astăzi serbarea acestei zile se poate face din nou și se face în cele mai mărețe cadre așa cum ne permite libertatea desăvârșită de care ne bucurăm între hotarele românești ale scumpei noastre patrii. Cuprinsul lor este însă acelaș și de aceea am socotit că o reînviere a serbării din 1876, făcută de un martor ocular, poate să intereseze în deplină măsură pe cetitorii acestui organ. Ea poate fi socotită chiar ca un temei pe care tinerimea Blajului nostru, animată de

aceleaș sentimente ca și înaintașii ei de acum 45 de ani, trebuie să clădească sufletul serbării de mâine.

* * *

În presara zilei de 3/15 Maiu 1876, tinerimea dela școlile din Blaj a început serbările cu tradiționala demnitate și însuflețire, proprie acestor serbări. Din curtea liceului, a plecat ca și altădată cu făclii aprinse, în frunte cu flamure naționale, — parte revirite din muzeul liceului dar în cea mai mare parte făcute din colectă —, cântând cu multă pietate și însuflețire imnul național „Deșteaptă-te române“ și „Astăzi fraților români“, pentru a încunjura piața mare, numită azi piața „Inocențiu M. Clain“. Ajunși la locuința marelui Timoteu Cipariu — care locuia în o căsuță modestă, în locul căreia azi se află „Biblioteca arhidiecezană“ —, conductul impozant se oprește; tinerii cari purtau faclele aprinse și mândrele flamuri tricolore se aranjează, ca la comanda unui general, în un semicerc luminos, care își făcea impresia unei feerii din povești. O liniște sfântă... Dar iată, că apare părintele filologiei române, Timoteu Cipariu, și mulțimea îl aclama cu frenezie.

După ce se potolește această spontană manifestare de dragoste și stimă nețarmurită, elevul de clasa VIII Ioan C. Bianu, se desprinde din mulțime și cu mult avânt feliicită de ziua onomastica (3/15 Maiu) pe atât de binemeritatul canonic al sfintei mitropolii. Acesta în răspunsul său, primit cu urale nesfârșite, în-

deamnă tinerimea la muncă și ascultare, dar nu mai puțin și la dragoste curată cătră neamul românesc, vrednic de o soartă mai bună...

Convoiul își continuă apoi drumul în jurul pieții, oprindu-se în fața catedralei. De pe balustrada acesteia, de unde resunase la 1848 atâtea vorbiri pline de focul dragostei de neam, tinărul George Secașiu, din cl. VIII liceală reamintește cu multă însuflețire acele zile mari și pe acei bărbați providențiali, cari au deșteptat conștiința națională, înăbușită în vremurile de grea urgie.

Tinerimea se îndreaptă apoi cătră mijlocul pieții, unde era ridicată o mare piramidă trunchiată, cu pereții transparenți, având următoarele inscripții. Cea de cătră ost cu inscripția „105 — Dacia ferice. Vieajă și libertate!“ Cea de cătră nord: „Ficlele Romei: România, Franța, Italia, Spania, Portugalia — trăiască! A treia de cătră vest (reședința Mitropolitului): „Preoți cu crucea 'n frunte...“ Iar cea de cătră sud: „3/15 Maiu 1848; Murim mai bine 'n luptă...!“ — În vârful piramidei falfăia un falnic steag național.

De pe această piramidă vorbește întâiu Gheorghe Ivan apoi Basiliu L. Bianu ambii elevi de cl. VIII. Amândoi încălzesc și aprind cu vorbirile lor inimile ascultătorilor, adunați într'un puternic inel în jurul piramidei.

După aceste discursuri tinerimea, la focul faclelor așezate grămadă în mijlocul pieții, joacă „Romanul“ și „Bătuta“ și cu aceasta se ter-

Și e interesant de urmărit cum s'a produs această reducere. La început reclama continua a-și face drumul. Un număr dinainte de Paști spunea chiar hotărît, că publicarea acestei apologii a amorului liber se va începe cu ziua de 1 Maiu, *tocmai de sfintele Paști*. Ar fi fost o frumoasă înviere! Mai trebuia și asta pentru ca bietul Ardeal să fie „unificat“ pe deantregul! Dar numărul de Paști n'a adus pe Sanin. Se spunea însă, că vine în proximal număr, în cel de Joi după Paști (5 Maiu). Și n'a venit. Și de atunci nu numai, că n'a mai venit, ci s'au redus tot mai mult și reclamele. Așa ultimul număr (din 13 Maiu) nu mai are decât o singură reclamă ascunsă printre anunțuri, aceasta încă probabil numai ca umplătura.

Se vede, că s'a întâmplat ceva în jurul lui Sanin! I-s'o fi scris poate să stea în Bolșevicia, că aici este încă cenzura morală și procuror, ori poate a renunțat Sanin însuși să vină într-o țară cu preocupări medievale, în care lumea respiră încă, tot aerul concepției creștine — nu știm. Și nu căutăm. Ar fi poate și greu de aflat. Ne mulțămim să fixăm numai faptul, că trenul cu care venea mult trimbitatul oaspe al „Gazetei Ardealului“ a deraiat, îngropând pe Sanin sub ruine...

Dumnezeu să-l ierte!

...Atâta folos avem și noi din C. F. R.!

In serviciul patriei.

Niște prieteni, după ce au citit articolul „O energie națională“ din Nrul 17 al „Unirii“, mi-au pus întrebarea, dacă într'adevăr ar fi o energie așa de prețioasă pentru țară legătura sufletească dintre biserica românească unită și popoarele catolice ale Apusului? Întrebarea lor îmi oferă un plăcut prilej de a putea arăta cititorilor acestei gazete: cât folos a tras Franța pe urma acestor legături sufletești.

După invadarea Belgiei, care va rămânea, în totdeauna, un punct foarte întunecat în istoria Germaniei, Francezii au început a pune toate crimele comise de urmașii Teutonilor în cărcă principiilor de morală ale lui Luther. Dacă singur credința îl mântuiește pe om, după-

cum învață luteranii, de geaba mai sunt faptele bune, și omul n'are să se dea înapoi nici dela cele mai oribile grozăvii. Aceasta fiind morala germană, spuneau Francezii, noi nuse putea aștepta lumea dela Germani la fapte de altă natură.

Scrisul francez nu era pe placul Germanilor, cari deodată au invadat toate țările neutre pentru a-și câștiga simpatiile. Spania, în deosebi, primia, în mare parte, cu oarecare plăcere, toată propaganda nemțească, și Franței nu-i scăpa din vedere primejdia, ce ar amenința-o în ziua când această țară i-ar sări în spate.

Atunci, în Februarie 1915, ministrul de externe, *Delcassé*, a rugat pe prelatul *Alfred Baudrillart*, rectorul universității catolice din Paris, să răspundă la calomniile germane. *Baudrillart* a strâns pe lângă sine pe catolicii mai de frunte ai țării sale și a înjghebat un comitet, pe care l-a botezat: *Comité catholique de propagande française à l'étranger*. Oamenii, a căror inimă bătea și pentru biserica Romei și pentru Franța, fără a înființa un partid politic, au crezut, că glasul lor unit, pornit din sinceritatea catolică și din dragostea de neam, trebuie să fie ascultat de neutri. Din acest comitet făceau parte cardinali, episcopi, preoți, apoi dintre laici zece membrii ai Academiei, mai mulți deputați și senatori. Președintele activ era Monseniorul *Baudrillart*.

Cea dintâi publicație, îngrijită de acești patrioți catolici, *La guerre allemande et le catholicisme* (Războiul german și catholicismul), a avut ca urmare o descurajare a centrelor de propagandă germană. Ei i-au urmat altele, între cari pomenim *L'Allemagne et les alliés devant la conscience chrétienne* și *La vie catholique dans la France contemporaine*. De sigur numai rezultate reale au îndemnat pe oameni să rămână adunați și după războiu, sub drapelul catolic și francez. Ei publică în fiecare an diferite broșuri de propagandă, arătând starea bisericii în Franța, și în special la Paris (*Les oeuvres catholique de France, La vie catholique à Paris*), făcând cunoscuți pe marii bărbați ai bisericii catolice și ai Franței. Deosebită mențiune merită escelentul

Almanach catholique français, care în fiecare an îți dă o largă orientare asupra vieții și activității catolice din toată Franța. El face să amuțescă glasurile germane, cari vorbesc de persecuția bisericii din Franța.

În vremea războiului opera comitetului continua cu mare zel. Activitatea lui s'a estins în Italia, Elveția, Olanda, Irlanda, Danemarca, Luxemburg, Canada și Statele Unite. Președintele întreprinde chiar adevărate cruciate de conferințe, mergând, în Spania în două rânduri, pe câte o lună de zile (dela 18 Aprilie până la 20 Maiu 1916, și dela 20 Septembrie până la 20 Octombrie 1917). Ultima dată Spania prăznuia pe marele teolog al grației, *Suarez*, la care Germania a trimis pe profesorii săi luterani. Isprăvile bune ale Monseniorului *Baudrillart* în Spania, le-a relevat în Camera ministrul *Ribot*. — Cu ocazia jubileului episcopal de 50 ani, al Cardinalului *Gibbons*, Franța a trimis în America o deputațiune, din care făceau parte membrii Comitetului nostru. Astăzi, Comitetul poartă numele de *Comité catholique des amitiés françaises à l'étranger* (Comitetul catolic al prietenilor franceze pentru străinătate).

Oamenii noștri mari își dau bine seama, ce folos însemnat ar trage poporul românesc, din faptul, că toți Românii ar fi catolici. „Ortodoxia și latinitatea“ accentuată de unii e o vorbă fără sens. Dacă nu suntem însă toți catolici, țara poate avea foarte mult câștig pe urma Românilor catolici. Celor ce urmăresc toată viața din Franța, nu poate să le scape din vedere câștigul, ce l-ar avea România din un astfel de *Comité catholique des amitiés roumaines à l'étranger*.

Dr. Ioan Bălan.

O mică rectificare.

La cele scrise de noi în numărul de Paști referitor la serbarea dela Orlat, gazeta oficială a Sibiiului ia apărarea mitropolitului Bălan, spunând că orfelinatul din Orlat ar fi o instituție de *stat*, la sfințirea căruia nu avea ce căuta nici o altă confesiune decât singur cea ortodoxă. Ni-se mai spune apoi, că orlătenii noștri l-ar fi primit pe șeful ortodoxilor ardeleni ca pe un adevă-

mină programa serbărilor din preseara zilei de 3/15 Maiu.

În dimineața zilei de 3/15 Maiu muzica percurgând stradele Blajului, anunță continuarea serbărilor.

Tinerimea școlară în frunte cu profesorii lor, iau întâiu parte la serviciul divin în catedrala mitropoliei. Iar după sf. liturgie, pe la ora 10 a. m. în ordine după clase, în frunte cu flamuri fălăitoare și cu muzica, pleacă la „Câmpul libertății“, la acest loc sfânt unde o simplă piatră ne reamintește marea adunare națională a Românilor din 3/15 Maiu 1848. Aci un preot servește sfințirea apei, stropește piatra și publicul adunat din toate părțile.

Apoi vorbește tînărul student din cl. VIII liceală, *Avram David*, făcând istoricul acestei sărbători naționale.

Dela „piatra libertății“ tinerimea se întoarce apoi între cântece naționale în curtea liceului, pentru ca după masă la orele 3 să convină din nou spre a ieși în pădurea apropiată numită „Bercul mitropoliei“, unde fiecare clasă își avea locul său de petrecere. Profesorii în mijlocul elevilor, le adresează îndemnuri și sfaturi părintești.

Elevii din clasele superioare aranjau în această zi „Maiatul studenților“, la care lua parte lume multă: părinții, rudeniile, cunoscuții tinerimei dela școlile din Blaj. Maiatul, jocul și voia bună au ținut până seara târziu pe la orele 9—10, când serbarea zilei luă sfârșit în

mijlocul celei mai bune dispoziții, depărtându-se fiecare cu cele mai scumpe amintiri.

* * *

Așa s'a serbat ultima dată ziua de 3/15 Maiu, în anul 1876. Zic ultimadață, deoarece guvernul unguresc a interzis apoi categoric serbarea acestei zile mari, amenințând pe mitropolitul de pie memorie *Dr. Ioan Vancea*, chiar cu închiderea liceului din Blaj, dacă tinerimea școlară va mai cuteza încă odată să serbeze ziua aceasta.

Patru dintre oratorii amintiți mai sus au trebuit să treacă în vechiul regat. Mulțumită prevederii și înțelepciunii profesorilor, ei își primiseră însă certificatele școlare și de maturitate, înainte de ce ar fi sosit dela ministrul ungar din Budapesta, verdictul de opreliște, prin care se interzicea nu numai prăznuirea în viitor a zilei de 3.15 Maiu, ci și extradarea acestor certificate.

De atunci și până în anul 1920 nu s'a mai putut serba această zi mare. Dar nici în acest timp de 45 de ani n'a putut fi sufocat sentimentul național al elevilor noștri. Pe lângă toată opreliștea, pe lângă toate măsurile luate de administrația politică și de jandarmăria ungară, împreună cu toți românii din Blaj, tinerimea școlară serba în inima sa, în sufletul său această zi mare. Și ca semn, în noaptea spre 3/15 Maiu se așeză câte un steag național fie pe piatra de pe Câmpul libertății, fie pe crucea lui Iancu; când acestea erau păzite,

el răsărea pe câte un stâjar falnic din Bercul mitropoliei, sau pe câte o luntriță ce plutea pe luciul lacului „Cherefeu“. Mai pe urmă în anul 1914 câțiva elevi ai școlii normale au înfipt, cu o rară presimțire a evenimentelor ce erau să urmeze, o impozantă flamură națională chiar pe turnurile catedralei. Acești elevi, au trecut apoi imediat în vechiul regat. Doi trăiesc ca căpitani în armata română; iar al treilea a murit moarte de erou în luptele din anul 1916.

De încheiere mai ținem să amintim, că tinerii oratori din clasa VIII. dela anul 1876, nu sunt altcineva decât *Ioan C. Bianu*, astăzi profesor universitar în București, membru și bibliotecar al Academiei române, fost deputat. 2. *George Secaștu* sau *Secășan*, azi profesor la liceul din Tulcea. 3. *George Iovian*, (*Ivan*) profesor la liceul din Băcău. 4. *Dr. Vasile Bianu*, fost medic primar al spitalului I. C. Brătianu, din Buzeu, care azi trăiește ca medic pensionar în Clujul României mari, și 5. *Avram David*, care făcând teologia în Sibiu a fost preot în Sebeșul săsesc.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea“!

rat părinte al lor și astfel n'avem în numele cui să protestăm contra acestei proceduri curioase. Lucrul stă însă cu totul altfel, dupăcum reiese din șirele de mai jos ale protopopului nostru din Sibiiu, care ca membru în comitetul central al secției I. O. V. din Sibiiu și ca șeful parohiei Orlat, este poate în măsură să cunoască lucrurile mai bine decât faimosul părinte Tereție (P. T.).

Iată ce ne scrie p. protopop *Nicolae Togan*:

Înainte de toate țin să fixez că orfelinatul din Orlat nu este o instituție de stat și cu atât mai puțin una confesională ortodoxă. Dar chiar să fi fost de stat, la noi în Ardeal legea ortodoxă nu este lege de stat — dupăcum a spus-o însuși ministerul de culte.

Ce privește apoi atitudinea credincioșilor noștri din Orlat față de p. mitropolit al Sibiiului, e bine să se știe următoarele: Când am sosit la Orlat, între orlăteni circula lozinca, să nu se boteze nimeni la mitropolitul neunit, de cumva va căuta să le strice serbarea făcând și dânsul sfințirea apei. Dar dupăce, pe vremea când oficiam noi uniții sfințirea apei în fața uneia dintre cele două clădiri ale orfelinatalui, d. primpretor dela Săliște m'a rugat să îndemn poporul să se boteze și la mitropolitul, am făcut-o din condescendență, căci mi-ar fi căzut greu să fie blamat un mitropolit român la Orlat, cum se întâmplase odinioară celui mai vrednic episcop românesc la Săliște. Cu toate acestea grosul poporului s'a împrăștiat la ale sale dupăce se botezase dela parohul său, așa că I. P. Sf. Sa Mitropolitul, când oficia sfințirea apei, avea înaintea sa abia o mână de oameni curioși din popor. Cei mai mulți erau intelectualii sosiți din împrejurime.

Pe urmă țin să constat, fără a putea fi desmînțit, că opinia generală între țărani din Orlat era și este, că I. P. Sf. Sa n'avea ce căuta la Orlat: în calitate de arhieru.

Ei nu știau...

*Ei nu știau c'o se sbucniască
Schinteia cea dumnezeiască,
Ca să străbată infinitul
Și să-și fixeze răsăritul.
Căci inima și-o săvorigă,
Ca pe-o aspră fortăreață
Și frânt-au struna harfei tale,
O țară mândră cântăreață...!
Și a tale ape le 'ngrădiră,
Ca să nu mai avâniți pe ele:
Luntrița visurilor tale,
Spre strălucirile de stele.
Iară aripilor de flutur,
A lor colb alb îl vânturară,
Să nu mai fie de-acum zarvă,
Cu mult truditele ei zile,
O vecinic schinghiuită țară!
Să fi de-acuma numai larvă,
Cu flămânzitele maxile...!
Leoaică strânsă 'n colivie,
In noaptea neagră de robie.
Spuneau de chinul tău drumetii,
Și 'n codrii blestemau poezii...!*

*Sosit-a îns'a ta 'nviere,
Ca fulgerul căzut din stele!
Și radiând ca aurora,
Lucește 'n ochii tuturor...!
Și suflete de Prometei,
Ieșiră din lumina ei,
Pe căile celea de bine,
Se poarte-a neamului destine;
Profeți cu inima de pară,
Spre slava-ți renăscută țară.
Olivul cu alui ram de pace,
Din sinul tău asi se desface.
Floarea-ți 'nchină în tăcere,
De dragul tău cupa de miere...!
Tot nouă strune-o se resară
Pe aurita ta gitară,
Să-ți cânte epoca de aur,
Cu creștetul în verde laur...!*

ELENA DIN ARDEAL.

Cereți pretotindeni „Unirea“!

SPICUIRI.

În numărul din 12 Mai al ziarului „*Voința*“ din Cluj, d. Gavril Todica din Geoagiu, directorul mult apreciatei reviste „*Convorbiri științifice*“, publică sub titlul „*Paradoxe*“ o întreagă serie de constatări deosebit de importante, pe care le supunem, fără nici un comentariu, aprecierii nepărtinitoare a tuturor oamenilor noștri de bine, dar mai ales a celorce ne strigă mereu în urechi să trecem la „sfânta pravoslavie“.

Iată ce scrie d. Todica:

Discordări pe tema concordării. Neuniri pe tema unirii. Vitregia noastră față de noi înșine. Ca popor latin nu ne înțelegem menirea latină. De groaza apei am trecut prin apele tulburi ale slavonismului, grecismului, calvinismului, iar acuma ne infundăm în politicianismul „autocefalicii“ acefalice. Disprețuind catolicismul de sus, ne năpădesc mucării de jos.

Totdeauna am fost vitregi față cu noi înșine. Nu ne desmînțim nici acuma. Furtuna pornită din partea bisericii noastre ortodoxe pe tema concordatului, mă tem că, prin deplasare va face ravagii simțitoare în sinul poporului român și mai întâiu în însăși biserica ortodoxă, poreclită „autocefală“, dar de fapt fiind aservită de toate partidele politice, cari ajung la putere.

Noi, laicii, nu putem uita că ortodoxia noastră „autocefală“ ne a cufundat în apele slavonismului, înăbușind veacuri de-arândul orice manifestare culturală, conformă firii noastre latine.

Când ne-a scos dela „Gospodi pomilui“, ne-a jertfit lui „Kyrie eleison“, ba începuse a ne împrietini și cu calvinismul unguresc, dacă Atanasie Anghel cu protopopii lui nu ne îndreptau privirile spre Roma.

Prin acest pas istoric ni se pregătea un viitor cultural mai luminos.

Acest viitor devenind pentru noi, cei de azi, o realitate: nu înțelegem de ce să fie bruscată școala, care ne-a luminat pașii spre realitatea de azi, de ce să fie bruscate școala și credința, care ne-a apropiat de popoarele latine ale apusului? Mai logic ar fi, să întărim această apropiere nu numai prin legăturile și abilitățile diplomatice, ci și prin accelerarea procesului istoric de unire a credinței, având ea deviză: „Toate popoarele latine sub acelaș Cap bisericesc!“

Conducătorii și intelectualii noștri, clerici și mireni, liber-cugetători ori fanatici în credință, se înșeală amar, când se lasă amăgiți de presupunerea, că prin „ortodoxia“ cea noastră ne vom consolida mai trainic ca națiune și stat, ori vom progresa în tempo mai grăbit sub raport cultural. Întreg trecutul și prezentul bisericii ortodoxe (române, slavone, grecești) ne dau convingere contrară.

Arhitectura, pictura, sculptura au făcut progrese adevărate numai în biserica catolică și de nenumărateori grație munificenței acelor Papi, pe cari biserica răsăritului nu are destule cuvinte spre a-i ponegri. Muzica a fost și este cultivată ceva mai bine în biserica romană decât în biserica bizantină, care prea mult se reține la cântarea pe nas a liturgiilor.

O temă a discuțiilor noastre actuale este „întoarcerea fraților uniți la neunire“. Dar în acelaș timp vedem că nici frații neuniți nu se pot uni în neunirea lor, nu se pot înțelege asupra multor puncte din unificarea bisericii ortodoxe. Numeroase momente culturale și raționamente de stat ne impun nu numai încheierea concordatului cu Roma, ci și problema „întoarcerii fraților neuniți la unire“. Trecutul depărtat și apropiat ne-a arătat, că mântuirea nu am putut-o aștepta dela pravoslavnicii răsăritului, ci numai dela conștiința noastră latină și dela sprijinul popoarelor latine din Apus. În acelaș mod, viitorul nu ni-l putem asigura decât prin conștiința noastră latină, prin cultura ce vom putea-o desvolta ca popor latin, prin legăturile ce vom avea în prima linie cu popoarele latine ale Apusului. Că mânturisirea aceluiaș crez

religios constă în o puternică legătură sufletescă, nu va contesta nimeni, nici chiar socialistul cel mai incarnat.

Dar vitregia cu care ne tratăm noi de noi ne împânzește vederea, ne întunecă mintea. Parcă ne-am molipsit de cearta bisericii Răsăritului cu biserica Apusului de pe timpul lui Fotie. Nu observăm că și atunci a izbucnit străvechiul antagonism dintre greci și romani. Scăpăm din vedere că biserica bizantină de atunci și până azi a stagnat și stagnează, iar biserica romană a progresat și progresa, cu toată desbinarea reformatiei germano-anglo-saxone.

Sperăm că împrejurările ne vor desmeteci. Dar să nu ne trezim prea târziu, când iarăș să oftăm: „dă-mi Doamne mintea Românului cea din urmă!“ Vedem doar, că în timp ce intelectualii noștri ultra-ortodocși se cugetă la desunirea uniților — în acelaș timp anabaptiștii sau poezii subminează înfricoșat, mai ales biserica ortodoxă. Ba prin intervenții străine știu să și asigure libertatea cultului și a subminării.

Salarizarea profesorilor de religie.

După dispozițiile luate de Consiliul Dirigent profesorii de religie dela licee, calificați după anumite norme ce erau să se fixeze ulterior, aveau să fie salariați la fel cu ceilalți profesori secundari. Era just, și aceasta măsură a fost salutată cu bucurie nu numai de biserică, ci de toți patrioții adevărați, căci în aceasta dispoziție lumea a văzut un postulat al vremilor.

Se știe, că educația religioasă a elevilor noștri din școlile secundare de stat, era aproape total neglijată; și nu din lipsa de duh apostolic al preoților — căci apostoli biserica totdeauna a avut —, ci din pricina, că sub fostul guvern unguresc nu ni-s'a dat posibilitatea acestei educații, ori chiar dându-se, pentru limba de propunere română, această educație era împiedecată. Preoții cari catechizau, administrau și parohie; nu puteau prin urmare să se ocupe mai intensiv cu educația religioasă a tinerilor. Lipsa acestei educații religioase se resimte la intelectualii noștri, și, fără să ne temem că vom fi desmînțiți, putem spune, că dacă educația religioasă a tinerimei ar fi stat la noi pe o treaptă mai superioară, multe lucruri ar fi luat alt mers în România întregită. Aceasta pentru noi. Cât pentru vechiul regat, cu sistemul de-a avea câte o singură oră de religie și asta încă numai în primele 6 clase, lucrurile stau, dacă se poate, și mai rău decât la noi.

S'a înfaptuit România mare. Bărbații conducători ai destinelor românismului dela noi din Ardeal și-au dat imediat seama, că stat nu se poate zidi decât numai pe temelii morale; iar moralei putere și soliditate îi dă singur religia și pentru aceea au și înființat catedre de religie la toate liceele, socotind aceste catedre într-o parte la fel cu celelalte catedre de studii obligatoare, așazăndu-le chiar în fruntea acestora.

S'a făcut însă „unificarea” bătută de Dumnezeu și după un de zile, iată că cei ce conduc astăzi instrucția au crezut, că pot să vină cu degradarea acestor catedre în șirul catedrelor de dexterități (gimnastică, muzică șcl.) și cu reducerea salarelor titularilor de religie cu nu mai puțin decât cu 25 la sută față de salarele celorlalți profesori secundari.

În loc să se fi introdus și în vechiul regat și în celelalte părți ale țării unde situația a fost mai proastă sub acest raport decât la noi — obligativitatea studiului religioșii pentru toate clasele școlilor secundare, în loc de a se fi înmulțit și acolo orele dela una la două pe săptămână și în loc de-a se fi dat toată atențiunea catedrelor de religie, iată că reforma „unificării” nu caută ce e bun la noi pentru a ridica alte părți, ci introducând sistemul de aiurea unifică degradându-ne, în detrimentul evident al țării. Căci va trebui să înțelegă oricine, că crucea neînsemnată ce se va realiza pe urma acestei reduceri de 25% nu este un câștig, ci o pagubă pentru țară!

Tocmai de aceea nu putem crede, că asupra acestui punct a bugetului nu se va reveni. Credem chiar, că va trebui să se revind. Se vor găsi alte titluri, destule, unde se vor putea opera crutări mult mai însemnate, se vor putea desființa ministere întregi, realizându-se crutări de milioane. Catedrelor de religie va trebui însă să li-se redea locul de cinste pe care îl au și trebuie să-l aibă în educația suflătoare a neamului și a țării întregi.

În ședința din 13 Aprilie a Senatului, preotul Nedelea Georgescu a făcut în aceasta privință o vrednică interpelare, care nu poate să nu fie ascultată. Banca prelaților i-s'a asociat în întregime și suntem siguri, că se vor mai găsi și alții, chiar dintre parlamentarii noștri preoți și episcopi, cari vor ști să-și impună pentru interesul țării punctul lor de vedere.

Ei trebuie însă sprijiniți de mișcarea noastră a tuturor, care pentru a nu se fărâmița trebuie îndrumată în mod unitar. Biserica noastră a constituit pentru îndrumarea învățământului religios dela școlile secundare o comisie interdiecezană, căreia, iată, i-se imbie foarte curând un foarte bogat teren de activitate. Dărim s'o vedem cât-mai curând la lucru!

Un profesor de religie.

Cântare.

Cântare 'nlăcrimată,
Cu sunet de metal,
De plângeră saturată,
Pe agrii în Ardeal.

— Când suspina o țară,
Cu fruntea în pământ,
C'o singură schinteie
Aprins'ai focul sfânt.

Cântare plămădită
Din gânduri ce nu mor,
Ce ai hrănit credința
Viteazului popor.

Ne-ai ridicat în slava,
Ceresului destin,
Din noaptea cea de jale,
Spre a zorilor senin.

Cântare triumfală,
Cu străluciri cerești,
Azi duci departe zvonul,
Mândriei românești.

Și spui cât e de tare,
Sufletul unei țări,
Ce și-a sfântit serbarea
Sfintei neatârării!..!

Elena din Ardeal.

Revistă bisericească.

În ziua de 12 Maiu c. s'a deschis *sinodul eparhial din Oradea-mare*, din care s'a trimis la Blaj I Preasfinției Sale Mitropolitului următoarea telegramă: „Vicarul capitular și clerul întruniți în sinodul diecezan prezintă Escelenței Voastre omagiul devotamentului său, nutrirind nestrămutată încredere într'un viitor strălucit al bisericii noastre. Dr. Florian Stan, vicar capitular”.

Și la Gherla s'a deschis săptămâna trecută *sinodul diecezan*, sub prezidiul Preasfințitului episcop Dr. Iuliu Hossu, a cărui cuvânt de deschidere, un adevărat program de acțiune și luptă pentru biserică noastră, îl vom da în întregime în numărul proxim. Sinodul a trimis I. Preasfinției Sale Mitropolitului următoarea telegramă: „Clerul diecezei Gherlei întrunit pentru celebrarea sinodului diecezan își exprimă profunda sa venerațiune dorindu-Vă totodată dela Atotputernicul vieață îndelungată și fericită pentru binele și prosperarea sfintei noastre biserici. Episcop Iuliu Hossu”.

Scrisoarea adresată I. P. Sale Mitropolitului în numele Sfântului Părinte, din partea secretarului „congregației pentru biserică răsăriteană”, Cardinalul Marini, referitoare la *colegiul român din Roma*, are următorul cuprins: „Ilustrissime și Reverendissime Domnule, Imi este plăcut, de a Vă încunoștința, că Sfântul Părinte având intențiunea de a concurge la întemeierea unui seminar român aici în Roma, a oferit cu generositate suma însemnată de două milioane lire italiene, din care jumătate pentru câștigarea ori clădirea unui edificiu pentru seminar, iar cealaltă jumătate pentru dotarea lui. Văzând de altă parte lipsa mare care se resimte în provincia română de Alba Iulia și Făgăraș în ce privește preoții buni, (Sf. părinte) permite, că până când noul seminar proiectat se va deschide, din interesele milionului fixat pentru dotarea lui, câțiva elevi români să fie susținuți în Colegiul Urban de Propaganda Fide. În scopul acesta Domnia Voastră se va putea pune în conțelegere direct cu rectorul acestui colegiu. Primiți șcl.”.

Sinoadele eparhiale ortodoxe din Ardeal s'au deschis în Dumineca Tomii la toate centrele eparhiale, pentru a discuta, între altele, și anteproiectul de unificare a celor patru biserici ortodoxe române. Cât pentru sinodul din Arad, „Românul” de acolo constată cu durere, că de astă dată societatea arădană a arătat față de sinod un desinteres complet. Iar la Cluj se poartă discuții aprinse pe tema, dacă convocarea sinodului ordinar, înainte de cel electoral, este legală ori nu. Valurile alegerii de episcop pentru această eparhie s'au ciocnit pentru întâia dată în cadrele acestui sinod.

În *sinodul eparhial ortodox din Arad* s'a făcut constatarea, pe temeiul de rapoarte, „că regimul sârbesc procedează față de parohiile românești, în modul cel mai barbar și nu le recunoaște cele mai elementare drepturi, asigurate confesiunilor chiar și în statele de abia atinse de civilizația umană”.

Cu ziua de 1 Aprilie *profesorilor de religie* li-s'a redus salariul cu 25% față de salariul celorlalți profesori dela școlile secundare, degradându-se astfel catedrele lor la rangul catedrelor ocupate de diferiții maestrii. — Este și aceasta o roadă a unificării, împotriva căreia sperăm să putem înregistra cât mai curând o energică acțiune de protestare susținută de ambele biserici românești.

La 24 Maiu se va întruni în București *comisiunea restrânsă a constituentei bisericești ortodoxe* compuse din 15 reprezentanți ai bisericilor provinciale. Cu acest prilej se va da o formă definitivă proiectului de unificare bisericească. Proiectul va fi supus apoi desbaterilor congresului bisericesc din Ardeal și după aceea va veni de nou în fața Constituentei bisericești. De aici va trece la sf. sinod pentru a apoi... să poată fi prezentat parlamentului. Cum vedem va mai trece mult până se va putea vorbi de o unitate în sinul acestei biserici!

„Adevărul” din București aduce știrea, că „printre capii religioși ai confesiunilor, rabinul șef al comunității Evreilor din capitală. Dr. I. Niemirower a fost primit Luni 9 Maiu c. la palat, dând binecuvântarea sa principilor moștenitori”. Despre alte binecuvântări, afară de cele ortodoxe, n'am mai cetit, deși se vor fi dat probabil și acelea.

Săptămâna politică.

Luni, în 16 Maiu se va redeschide *parlamentul* și probabil vor reîncepe frecările dintre partide, atât de păgubitoare binelui țării.

— *Congresul partidului democrat al Unirii din Bucovina*, ținut în 8 Maiu, a hotărât să continue opoziția în contra guvernului, păstrându-și însă cadrele organizației sale de până acum.

— *Conferințele partidului național* (ale comitetului executiv și ale celui de 100) ce urmau să se țină în 13 Maiu s'au amânat, din cauza multelor serbări și congrese din aceasta săptămână, pe sfârșitul săptămânii viitoare. Data precisă încă nu e fixată.

— *Comuniștii români* de sub conducerea deputatului Cristescu întrunindu-se săptămâna aceasta într'un congres, au hotărât — cu 432 voturi contra 111 — să se afilieze necondiționat la internaționala a treia. Cum însă reprezentanța părților alipite, unde socialiștii nu au vederi comuniste nu era admisă la congres după aceleași norme ca cea din vechiul regat, socialiștii unitari de sub conducerea deputatului Dragu au protestat contra acestei hotărâri. Și prin aceasta socialiștii noștri s'au desbinat definitiv de comuniștii din regat.

— La *bălotajul din Oravița* a fost ales d. Valeriu Braniște, dar prin falsificări și mai strașnice decât cele dela Sănmărtin a fost declarat ales candidatul partidului poporului. Voturile dela două secții de votare (Maidan și Ciclova), unde d. Braniște avea sute de voturi au fost pur și simplu făcute pierdute.

— Cu începere de 4 Maiu au fost desființate toate *oficiile de cenzură* cari funcționau pe lângă oficiile postale din Ardeal.

— Ministerul de interne va aviza zilele acestea asupra *exportului vitelor din Ardeal în Ungaria și Cehoslovacia*, în sens favorabil.

— *Tratatul nostru cu Cehoslovacia*, asemănător celui ce s'a încheiat între aceasta din urmă și Iugoslavia, s'a ratificat la Praga. Se aranjează în el chestiuni militare de ajutor reciproc și chestiuni de ordin politic.

— Pe urma măsurilor luate de Consiliul suprem al aliaților, guvernul Ferenbach a trebuit să dimisioneze. Noul guvern german Wirth, compus în majoritate din membri ai centrului catolic și din socialiști, a capitulat, găsind că aceasta este în interesul Germaniei. Toate sancțiunile prevăzute de aliați pentru cazul contrar, cad astfel dela sine. Intorsătura aceasta este de cea mai mare importanță pentru liniștea și pacea Europei.

— *Chestiunea Sileziei de sus* este în strânsă legătură cu chestiunea germană. Ne-aranjată până acum, pe urma capitulării germane nu-i eschis să fie aranjată mult mai favorabil pentru Germania decum s'ar fi întâmplat altfel. De acum aliații au tot interesul ca Germania să poată plăti suma ce i-s'a impus.

— *Situația militară a Greciei* continuă a fi nefavorabilă. Mustafa Kemal vorbește acum de-a călare, răzimat pe dreptul învingătorului. În urma dezastrului, situația guvernului Gumaris e zdruncinată și nu-i eschis să se ajungă la abdicarea regelui însuși. Aliații par a pune această condiție pentru a putea interveni pe urmă în favorul tratatului de Sèvres.

— *Bulgarii sunt pe cale de a se executa de sarcinile impuse prin tratatul de Neuilly.*

Știri mărunte.

Redacțional. Rugăm de nou pe toți prietini acestui organ să ne țină în curent cu toate mișcările de orice natură cari pot să intereseze viața bisericii noastre. Deosebit cerem avizul binevoitor asupra încercărilor prin cari, în orice formă, s'ar căuta să se impună ortodoxismul, acolo unde nu-i este locul.

Personale. Pentru a participa la lucrările pregătitoare ale congresului I. O. V. I. P. Sa Mitropolitul Vasile a plecat Marți sara la Cluj. Se speră, că pe ziua de mâine va putea să se întoarcă, pentru a înălța măreția frumoaselor serbări de 3/15 Maiu.

Sosirea familiei principelui nostru de coroană s'a întâmplat în ziua de 8 Maiu. Primirea ei la Constanța și mai ales la București s'a făcut cu solemnitatea cuvenită unor viitori suverani ai țării. — În fața lor plecăm și noi steagul omagiului nostru nefădărit.

Locale. Măine, Dumineca Mironosiților, va predica în catedrală d. profesor Dr. Augustin Tătar.

— *Despărțământul local al Astei* a ținut Dumineca trecută o întreagă serie de prelegeri pentru popor în comunele învecinate. S'a lucrat în comunele Sâncel (dd. Dr. I. Bălan și Emil F. Negruțiu), în Veza și Spătac (dd. Ioan Pop Câmpeanu și Coriolan Suciu), în Ciufud și Tiur (dd. Ioan Pop Zeicani, Iosif Pop și Toma Cocișiu) și în Mânărade (dd. Dr. Ioan Bianu, Dr. Alexandru Măcelar și Iuliu Maior). — Cele multe înainte!

— În ultimele zile s'au făcut mari pregătiri în vederea concertului ce se va da mâine după masă din partea d. prof. de muzică H. Heltmann, cu puterile dela școlile Blajului. Publicul speră să poată asista la un adevărat eveniment artistic, pentru care și-au anunțat sosirea în Blaj și dd. Dr. Tiberiu Brediceanu fost șef de resort al Consiliului Dirigent și și prof. Bena.

Consiliul comunal al Blajului s'a dovedit a fi la înălțime, oferind o masă comună pentru oaspeții Blajului (la restaurantul „Transilvania“) precum și cheltuelile întreținerii tuturor elevilor ce vor lua parte la serbările de 3/15 Maiu.

Pentru înfrumșetarea noii biserici unite din Cluj, familia Pop a dăruit suma de 2000 lei, ca coroană eternă în amintirea mult regretatei Maria Pop născ. Cioplea. Banii s'au depus la mâna „reuniunii sf. Maria“, a cărei comitet mulțumește pentru acest frumos dar.

Revizoratul școlar din Aiud avisează, că conferințele învățătoarești din județul Alba de jos se vor ține la Alba-Iulia în zilele de 3 și 4 Iunie c. Participarea e obligatorie pentru toți membrii corpului didactic dela școlile primare și grădiniile de copii comunale și de stat.

Profesorul Nicolae Iorga, marele apostol al neamului nostru, împlinește la 18 Iunie c. 50 de ani. Prietini și admiratorii dlui Iorga vor prăznui această aniversară în chip vrednic. Pregătirile se fac de pe acum.

Casa învățătorilor din Cluj publică concurs pentru ocuparea unui post de econom la acea casă. Învățătorul în funcțiune, care va fi ales se va detașa acolo, păstrându-i-se toate drepturile câștigate. Cererile sunt de-a se înainta la Cluj către comitetul fondului Gh. Lazăr, până în 25 Maiu c.

Centenarul morții lui Napoleon din 5 Maiu c. a fost prăznuit în toată Franța cu o pompă deosebită. La Paris centrul serbării religioase a fost catedrala Notre-Dame, iar a celei civile Arcul de triumf din piața „Etoile“ și cavoul marelui împărat dela Invalizi. Aici a vorbit însuși mareșalul Foch.

Noul tren accelerat dintre Oradea mare și București, pe care-l anunțasem, după gazetele din București, pe ziua de 1 Maiu nu s'a pus atunci în circulație. Acum se spune de nou, că el va porni cu ziua de 15 Maiu. Ar fi și vremea!

Prima secție a Institutului de studii sud-est europene s'a înființat de curând la Atena, din inițiativa principelui nostru de coroană. Vom reveni asupra acestei chestiuni.

† **Au murit** și se recomandă rugăciunilor veneratului cler și a credincioșilor *protopopul Ioan Maior din Aiud*, un foarte inimos fruntaș al vieții românești din acest cuib unguresc de pe vremuri, și *păr. Cornel Hulpuș din Aldmor* (protopopiatul Sibiiului). — Dumnezeu să-le facă parte cu dreptii!

Rectificare. În Nr. 17, fiind vorba de mișcarea funcționarilor din ministerul de culte, s'a tipărit din greșală: „M. Ienciu, Zenovie Păclisanu, G. D. Mugur, D. I. Savin și Th. V. Popp, se incadrează *subdirectori* gen. cl. I“ și trebuia: „se incadrează *inspectori* gen. cl. I.“

Bibliografie.

— **Au apărut:**

Ioan Georgescu, Tudor Vladimirescu (Nr. 98. din „Biblioteca populară a Asociațiunei“) Sibiu 1921. Prețul 3 lei.

Din prilejul aniversării centenare a acestui luptător pentru cinste și dreptate, „Asociațiunea noastră din Sibiu nu putea pune o mai bună carte în mâna popoului nostru decât aceste „rânduri nepretențioase“ ale dlui I. Georgescu.

Dr. Liviu T. Ghilezan, Contribuțiuni la noua reformă agrară pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramurăș. București 1921.

„*Cultura Creștină*“ An. X Nr. 5 (Maiu) Blaj. Redactor resp. Dr. Victor Macaveiu. Abonamentul 40 lei pe an.

Cea mai bine îngrijită revistă bisericească la noi, se impune tot mai mult atențiunei celorce înțeleg să aprecieze cursul creștin pe care-l servește.

„*Lumina Creștinului*“ Iași. (Red. Dr. A. Gabor). An. VII. Nr. 2—3 (Februarie—Martie). Abon. 15 lei pe an.

„*Revista Teologică*“. Organ pentru știință și viață bisericească. Anul XI. Nr. 1—3 (Ianuarie—Martie). Redactat de un comitet. Abonamentul 50 lei pe an.

„*Viața*“. Revistă populară catolică lunară, redactată de P. P. franciscani minori conventuali. Anul VIII. Nr. 3—4. Hălăucești. Abonamentul 20 lei pe an.

AVIZ.

Casele de sub Nr. 60 din Strada Regele Ferdinand I., se vând. Amănunte la Dl profesor Nicolae Pop.

Se vinde

din mână liberă o mașină de imblătit cu motor 4 HP. cu cărbuni, — împreună cu sfărmitoare de cucuruz și trifoi. — A-se adresa la DI IOSIF SABO, Blaj-sat. Strada gării 179. (12) 1—2

DE VÂNZARE:

Următoarele imobile ale societății pe acțiuni MENDEL HENRIK

1. Magazinul de mărfuri lângă gară „Câmpul Libertății“.
2. Loc de casă între casele Brendușian și Schuller.
3. Casa depositului de spirt în strada Regina Maria.
4. Casa lângă Sinagogă.
5. Locuri de casă lângă Casina ungurească. Deslușiri se pot primi la Iacob Mendel.

Filiala Marelui Magazine de Manufactură și Galanterie din
BUCUREȘTI.

V. Missir Fii & Co.

Societate Anonimă.

Capital lei 50,000.000

□ □

Se va deschide peste câteva zile în Târgu-Murăș în Magazinul din Piața Regele Ferdinand Nr. 49. Tg.-Murăș—Maros-Vásárhely sub dirijarea Dnului Ioan Fogolyan asortat cu articolele cele mai moderne de manufactură Mătăsării, Galanterie, Pânzerie, Ghete etc. și Bonbonărie.

(8) 3—4

ATENȚIUNE!

A sosit un transport din Austria și Cehoslovacia: Mărfuri mărunte de tot felul, dantele, stoffe cu broderii, taituri (goloane), colțișori, ață elvețiană, hârtie, vinețeață.

Se capătă la:

Otto Goosch et Co.

13 1 - 1

Sibiu, Str. Orezului 7.